

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie O. K.,
ukaranego za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w zw. z art. 112 k.p.w. oraz art. 15 § 2 i 4 k.p.w.
na posiedzeniu w dniu 26 sierpnia 2026 r.,
kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Nowej Soli
z dnia 2 lutego 2026 r., sygn. akt II W 17/26,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia O. K. od popełnienia
zarzucanego mu wykroczenia;**
- 2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

O. K. został obwiniony o to, że w dniu 22 listopada 2025 r. o godzinie 17:00 w miejscowości K. na ul. [...], kierując pojazdem marki S. o nr rej. [...] prowadził pojazd na drodze publicznej nie posiadając do tego uprawnienia, tj. o czyn z art. 94 § 1 k.w.

Sąd Rejonowy w Nowej Soli wyrokiem z dnia 2 lutego 2026 r., sygn. akt II W 17/26 obwinionego O. K. uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w części wstępnej wyroku wyczerpującego dyspozycję art. 94 § 1 k.w. i za to na

podstawie art. 94 § 1 k.w. wymierzył obwinionemu karę grzywny w wysokości 1500,00 (jeden tysiąc pięćset) złotych (pkt 1), orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 (sześciu) miesięcy (pkt 2) oraz o kosztach sądowych (pkt 3).

Żadna z uprawnionych stron nie wniosła sprzeciwu, tym samym przedmiotowy wyrok nakazowy uprawomocnił się w dniu 7 marca 2026 r.

Kasację na korzyść obwinionego od wyroku Sądu Rejonowego w Nowej Soli wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 93 § 2 k.p.w., polegające na przyjęciu, że wina i okoliczności czynu przypisanego obwinionemu w zakresie znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku w postępowaniu nakazowym, podczas gdy w świetle dowodów dołączonych do wniosku o ukaranie zarówno wina, jak i okoliczności popełnienia czynu budziły poważne wątpliwości, co powinno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie, w postępowaniu zwyczajnym, w celu wyjaśnienia wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia kwestii.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna, dlatego podlegała rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron, zgodnie z treścią art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

Należy w pełni podzielić zarzut zawarty w kasacji o rażącym naruszeniu przez Sąd Rejonowy w Nowej Soli przepisu prawa procesowego, tj. art. 93 § 2 k.p.w., co skutkowało oczywiście niesłusznym ukaraniem obwinionego za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w.

Zgodnie z treścią art. 93 § 1 k.p.w. sąd na posiedzeniu może wydać wyrok nakazowy w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie nagany, grzywny albo kary ograniczenia wolności. Z kolei w myśl art. 93 § 2 zdanie 1 k.p.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Uznaje się, że tryb nakazowy jest postępowaniem uproszczonym przewidzianym dla spraw o charakterze oczywistym, gdzie materiał dowodowy zgromadzony w fazie przedprocesowej w sposób jednoznaczny przesądza o odpowiedzialności obwinionego, eliminując tym samym konieczność przeprowadzania pełnego

postępowania dowodowego na rozprawie (zob. wyrok SN z dnia 14 maja 2025 r., I KK 114/25). Wymóg ten oznacza w szczególności brak wątpliwości co do tak zasadniczych kwestii, jak realizacja przez obwinionego wszystkich znamion określonych w konkretnym przepisie typizującym dane wykroczenie, jak również wyczerpanie pozostałych warunków odpowiedzialności, ujętych w części ogólnej kodeksu wykroczeń (zob. wyrok SN z dnia 7 lutego 2024 r., V KK 524/23).

Podzielając argumentację zawartą w kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazać należy, że w przedmiotowej sprawie nie ziściły się przesłanki pozwalające na jej zakończenie w powyższym trybie.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że z informacji ze Starostwa Powiatowego w N. zawartej w piśmie z dnia 3 grudnia 2025 r. wynika, że w dniu 18 lipca 2025 r. Wydział Komunikacji w N. otrzymał informację o pozytywnym wyniku egzaminu praktycznego w zakresie kat. B w WORD Z., a dotyczącym O. K.. W związku z powyższym ukaranemu zostało wydane tymczasowe elektroniczne prawo jazdy o nr [...] seria i numer blankietu [...] (data wydania 18.07.2025 r. i data ważności 17.08.2025 r. tymczasowego elektronicznego prawa jazdy). Po upływie terminu ważności tymczasowego prawa jazdy O. K. nie zgłosił się do Wydziału Komunikacji w celu uzupełnienia formalności i zamówienia dokumentu prawa jazdy, a w następstwie odbioru blankietu (k. 7). Następnie, podczas przesłuchania O. K. w dniu 12 grudnia 2025 r. oświadczył on, że w dniu 18 lipca 2025 r. zdał z wynikiem pozytywnym egzamin na prawo jazdy (k. 9), co potwierdza informację przekazaną przez Starostwo.

Powyższe ustalenia jednoznacznie wskazują, że zarówno okoliczności czynu jak i wina obwinionego, w zakresie czynu spełniającego znamiona z art. 94 § 1 k.w. budziły wątpliwości, a zatem wydanie wyroku w trybie nakazowym było niewłaściwe.

Penalizowany w art. 94 § 1 k.w. brak wymaganych uprawnień zachodzi wówczas, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii w sposób wskazany ustawowo, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając de facto takie uprawnienia nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe zawieszenie, nie powodujące jednak ich definitywnej utraty (zob. wyrok SN z dnia 19 marca 2019 r., IV KK 59/19). Tego rodzaju sytuacja w niniejszej sprawie nie nastąpiła. O. K. posiadał bowiem uprawnienia do kierowania pojazdami, które nabył w wyniku zdania egzaminu na prawo jazdy, jedynie w dniu jego

zatrzymania fizycznie nie posiadał dokumentu potwierdzającego jego uprawnienia do kierowania pojazdami, albowiem nie wystąpił o jego wydanie do Wydziału Komunikacji. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika również, że prawo jazdy nie stanowi dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdu, a stwierdza jedynie takie uprawnienie (zob. wyrok SN z dnia 7 grudnia 2023 r., V KK 205/23). Powyższe znajduje także potwierdzenie *expressis verbis* w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 5 sierpnia 2025 r. w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami

Uwzględniając powyższe wskazać należy, że O. K. posiadał stosowne uprawnienia do kierowania pojazdami, a nie posiadał jedynie dokumentu potwierdzającego ich nabycie, co jest niewystarczające do przypisania mu czynu z art. 94 § 1 k.w. Tym samym zachowanie O. K. nie wyczerpało znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.

Poczynione wyżej konkluzje skutkować musiały uchYLENIEM zaskarżonego wyroku nakazowego oraz – wobec oczywistej niesłuszności ukarania (art. 537 § 2 *in fine* k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.) – uniewinnieniem O. K. od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w myśl art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w., obciążając nimi Skarb Państwa.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[r.g.]